

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди Советинин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

1925 чылда
түптөлүштүгү
1966 ч.
МАЙ
6
ПАТНИЦА
№ 107 (6433).
Өртөө 2 көп.

Румыниянын экономикасынын делгелгези Москвада аяктынган

Москвада культураның болгаш дыйштанганың «Соколяники» паркында май 4-те Румыниянын экономикасынын делгелгези байырладыг байдалга аяктынган. Делгелгениң аяктынгынынга эштер Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кирилленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, М. А. Су-

лов, А. Н. Шелепин, П. Н. Демишев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Дараазынын оралакчылары болгаш албанчы өкө-дөө кижилери чед берген. Машина түдүү улетпурнук

министри Михай Маринеску баштаа Румын Социалисттик Республиканын чазак төлээлери, РСР-ниң ССРЭ-ке.

СЭКП-ниң Уставын парлаан

Политиктиң ном үндүрер чер Совет Завилелиниң Коммунисттик партиянын Уставын тусый брошюра кылдыр парлап үндүргөн. Уставы СЭКП-ниң XXII съездин бадылап болгаш партиянын XXIII съездин аңаа чамдык өскөрүлгөдөн кийинген. Брошюраны массалык тиражтыг кылдыр парлап үндүргөн. (СЭТА).

ЧАА САЛГАЛДЫ КИЖИЗИДИКЧИЛЕРИ

Совет Завилелиниң Коммунисттик партиянын Программанын арын бүрүзү бистиң келер үдөгү сорулгаларымызга тодоргай-биле айтып, коммунизмге чырыткыдыг саргыны ажыдып турары—чаагай күзөл-соруку. күш-ажылчы кадрларын, угаан-медерелдин хостуг чогадыкчы аргаларының делгемин төртүндүрүп келер. Илаңгыла чаз кижиниң кижизидилгезин, өг-бүлениң ролун онзалар демдеглээн. Өг-бүлөгө бот-боттарын хүндүлөкчир, уругларның кижизидилгезиниң дугайында сагыш салыры—коммунизм тургузукчулук моральдыг дүрүмнениң бирээзи. Бистиң чуутуага амы-талау коммунисттик Этуга кижизидер айтырыг—чүгүл өг-бүлениң эвес, харын партия, совет, хай-ниити организацияларының база бир эң чугула үндөзүн айтырылганының бирээзи болуп келген болгаш болуп-даа турар, болуп-даа умурлуг. Чыл бүр уруглар албан черлериниң, школаларының, ясли-садтарның четкилериниң өзүп турары—не-хөргөзмөннөр дугайында чыгыс хүрээлээштин-дир. Хай уругларны төрээни болгаш кижизиткени дээш чүгүл бистиң республиканың 378 меле-ринге «Мадыр-ие» деп бедик атты тывыснанынга канчал чоргаарланмас бээр!

Эртеңи хүнүнүң хаалазы-биле делгем куумчулап анык хөргөзмөн кижин ясли-садча далаш-биле басып бар чоруу. Оң чазын-чаагай, хүлүм-дүрүл долган булунгы арын-шырайыга алдын хөргөлдөр ойнап, оң кара чаштарын серин салгын эргелеткен чүве дег суйбап эртин-ле турар. Оң эң-не аас-кежиктиг, эң-не омак-хөгүт амыл-ини эгелээр; келер үениң тургузукчулары—бичин чаштарын хүлээп ап, эргелетип, ойнадып кириптер. Ол болза Барыш-Хемчин районунуң «Большевик» колхозтун ясли-садының эргелеткени Валентина Бадыргыева Шаалы-дыр. Бичинилерин чараш, культурулуг аажы-чаңга кижизидер, күш-ажылга ынак чорукка чаңчытырар, эртем-билигке сонургалын хандыкшылар—улуг болгаш харысчалгалыг амылды ол ам 15 чыл дургузунда ан сеткилдиг-биле, билдигин-биле мүсөөдиг келген. Бозу чеди уругунуң мези, амы-талгун сагыш човангыр, бедик негелдегил болгаш оларның өөредилгези, чуруму төргиниң эки. Валентина Бадыргыева—партияның болгаш хөргөзмөннөр чөвүлелиниң кежигүнү, колдз Советтин депутат. Чыылганнарның болгаш өг-бүлелериниң аразына оң тайылбыр амылын чорулап турарын бо-ла көрүп болур.

Кежээ дүмүп, суурнуң кырын Илчичиниң лапчочкалары чырыда бээр. Делгем болгаш улуг клубтук сценаныга уран чүүл белгүмүнүң амылы диктирел-ле үнөр. Оларның аразында Валентина Шаалы база-ла киришкен турар. Ырлап, шигеи ойнап турда, өскөлдөрдөн черле дуадак чок. Ылаңгыла өг-бүлө концерттин организастаарының эгелечки саналын база-ла Валентина Бадыргыева үндүргөн. Шынал-ла бүгү талазы-биле үлгерилг коммунист, улустуң өзүлүг айбычызы, чаа салгалдың сагыш човангыр кижизидичи кижиниң өвүр-хөвири ол-дур. Шак ындаг ие-хөргөзмөннөр бисте дына хай. Монгуш Чечен, Товуш Димаш (Кызыл хоорай), Хандыңаа Саара (Улуг-Хем районунуң Жданов аттыг колхоз), Ооржак Кызыл («Сут-Хөл» совхоз), Нулар Хамит («Барлык» совхоз), Маады Нугушпаа (Би-Хеминиң «Хадын» колхоз) болгаш өскө-дөө чүс-чүс ие хөргөзмөннөр амы-тал аас-кежиктиг болгаш өөрүшүлүг өсүүн дээш уругуңу сагыш салып, школа болгаш хай-ниити организациялары-биле доктаамал харылзаып, боттарының үлгөр-чизин көргүзүп, чаагай салдарын чедирип турар. Амы-тал кижизидилгези ада-мелериниң болгаш өг-бүлениң чүгүл хууда хөргөз эвес, а харын оларның хай-ниити хүлээлгези-дир деп чүвени олар эки билерлер.

Аргалык-ла болза, кижиге улуг негелдени болгаш улуг хүндүлгөдиг кылдыр хөргө. Ол чүд дээрле-ле кижизидилгени эртем өзүзүңга дүшүтүр шын чорудар дээзи-дир. Ылаңгыла өг-бүлениң иштин харылзазы бичин уругга кичаар-даа аажок улуг салдарын хааладыг билдирген. Ынакшыла болгаш найралга үндөзүлгөдиг детинче-харылзааны хайгаараарышан, бичинилер бодун шөлзүн болгаш аас-кежиктиг кылдыр сактырар. Олар ада-мелин намыз-даа эргелген болгаш часыынын өөрүшкү-биле хүлээп алыр болгаш ол чорук оң өзүлүг кижи болуп өзөринге үлгөр болур.

Ыңчалза-даа ийи-чаңгыс өг-бүлениң, ада-мелериниң болгаш улуг салгалдың кижилериниң аразында эгээ-дүрбүү дег харылзааны көргөш, амы-тал эзээш эвес мунгаралды чурттап эртерлер. Уругларынч караванга көндүрүл-ле алгынар-кырыш, баш өстөр-биле өдөжүл-каргамыр, шөш-сө-даа үндүрер, аргаалакшыкче хандыыр, амыл кылбас чоруттардан өг-бүлөгө шын эвес кижизидилге эгелээр, боттарының амы-талынун мурнуңга ат-алдарын өсүмүрлөр. Ыңчангаш найралдыг өг-бүлениң коллектив чокта, бот-боттарын хүндүлөшпөс болгаш дыңнашпас, чаңгыс ай негелде болгаш негелдегил чокта шын кижизидилге каян-даа болбас дээрзин чамдык ада-мелериниң утуп турары чегенчиг. Чимжэ, Нулар Кускемаша («Сут-Хөл» совхоз), Маады Долгар (Би-Хеминиң «Искра» колхоз), Даржаз Намчалбаа (Шагаан-Арыг хоорай), Хомушук Солаан, Сарылар Дөккэй (Кызыл-Мажалык суур), Монгуш Ооржумаа, Ооржак Кара-кыс (Кызыл хоорай) олар амы-талынун өөредилгезинче болгаш кижизидилгезинче сагыш салбас, аргаалакшыкче хандыыр, школага барбас, кичээлдерге олурдушпас, класстың башчылары-биле харылзаа тутпас, өг-бүлениң болгаш хай-ниитиниң черлеринге боттарын шын ап билбес меле болур. Бо талазы-биле хамаарышан черлериниң партия, профсоюз, организациялары, хөргөзмөннөр чөвүлелери, ада-мелер комитеттери дээштик хөмчөгөрлөп албайн, чаа салгалдың шын кижизидилгези дээш бедик харысчалгалыг болур чорукта ада-мелериниң ортузунга четпес угадып, негелдени кошкандып келген болур.

Хай-ниитиниң болгаш өг-бүлениң кижизидилгези бот-боттарыга уау-лаанышпас, амы-талге өг-бүлениң кижизидилгезиниң салдары оларның хай-ниити кижизидилгези-биле дүшүшкен турар умурлуг. Ыдыг болганда, кол негелдени өг-бүлениң эр, хөргөзмөн элери дегге харылаар кылдыр бүгү-ле амылды шак ынааар шыгыны тургузары чугула. Эки организастаттыг өг-бүлөгө амыралдыг иштин хүн чуруму—күш-ажылдың, дыштангының, чечкинериниң, кичээлдериниң, ойнаарының, сөлүктөз-дериниң, культурулуг хөгжээшкенинниң хүн чурумнары тускай амыла-тыг турарын утпас хөргө.

Чаа салгалдың кижилери коммунисттик ниитилеге төлөптүг, эки кадрлар кылдыр белеткенни бээр, уруглар албан черлеринге партияны уаурулганы үениң негелдезинге дүшүтүр тургузары, амы-талынун өөредилгезинче болгаш кижизидилгезинче сагыш салбас ада-мелер-биле шыгыны демисел чорудары—партия эге организацияларының, райкомна-рының дөрт хүлээлгези болур.

Техниктиг депшилгениң мурнуку одуруунда

Күрүлениң пилит ажал-агый сорулгалары эртем бауаар шиптирээр—бистеги үеңсетип онза мөзү-шылдары болу берген. Коммунисттик тургузукчулук эртем шыгаргангай ужуру-ламыг деп, СЭКП-ниң XXIII съездинин документтеринде чүгүлалал демдегел турары таламыга эвес. ССРЭ-ниң Эртемнер Академиясы ол бедик үндөгүл сорул кирген эртемденнери съездинин шиптирлерин бауаар тургузугуң негез сорулгалары Москваың эртемденнөр бажынынга май 4-те болган хуралыга ажал-агый-агый чүгүлалал демдеглээн.

Хуралды ССРЭ-ниң Эртемнер Академиянын президенти академик М. В. КУДЯШОВ ажал-агый эртем шипчилдериниң темпелерин дүр-гөздөдүр, оларның чогулгалыг болур шынары бедирээр эртемге чүгүлалал деп айткан. Нити-лел бузурдугуна ажал-агый оон дыка хамаар-жыр деп президенти демдеглээн.

ССРЭ-ниң Эртемнер Академиясынын эртемденнериң хуралы

СЭКП ТК-ның эртем өөредилге черлериниң кижизидилгезин эргелеткен С. П. ТРАПЕЗНИКОВ «СЭКП-ниң XXIII съездин болгаш совет эртем ажал-агыйының сорулгалары» деп илгек кылган. Съезд чүгүлалал айтырылганы тургускан. Эртемни шугула-ла бузурдук күш болдары—он чүгүлалал сорулгалар боттарын олар айтырыл-галары шиптирлеринде хамааржыр. Ажалык чурмай эртемниң ажал-агыйының үзүс ажал-агыйына ажал-агый негелдериңиң тем-пелерин дүрүздөдүр, эртемни ажал-агый кадр-ларын өстүрүр, эртем ажал-агыйыны демократ-тык принциптерин бүгү хөмчөгөлдөр биле барыч-лааларын өскүрдүр ол болур деп, С. П. Трапе-зников чүгүлалал демдеглээн. Эртем-организастыг ажалды ол болгаш өскө-

дөө айтырылганы хөгжүдериңиң аргаларын ху-ралга академиктер М. М. ДУБНИН, Ф. В. КО-СТАНТИНОВ, В. П. СПИЦЫН, Б. П. КОНСТАН-ТИНОВ, А. А. ИМШЕНЕЦКИЙ, М. Д. МПЛА-НИШКОВ, ССРЭ-ниң эртемнер академиянын оралакчы-кежигүнери В. М. ЧИХИВАДЗЕ, М. Б. ХРАПЧЕНКО олар чүгүлалал.

Хуралды үндүргөн доктаалды эртемденнөр СЭКП-ниң XXIII съездинин шиптирлерин боттарынын бүгү дептир, чүгүлалал деп турарын илгектээн. Съездинин ажалы революциг те-орияларын чогадыкчы өзү-биле ажал-агыйының болгаш хөгжүдериңиң, социализмниң, комму-низмниң тургуштары бүгү делегейге быжыл-лар дээш демдегилди үлгөр-члээ болгаш деп доктаалда демдеглээн.

Чаа беш чыл планы эртемниң хөгжүдөзүн-ге, техниктиг депшилгеге дөдөг оруктары ажал-агый берген. Амы үениң эртем-техниктиг рево-люцияны кол үзүл-болалары, физика, мате-матика, кибернетика, химия, биология болгаш өскө-дөө эртемге талазы-биле ан утук амы-ламышкынар ССРЭ-ниң үзүс ажал-агыйыны хөгжүдөзүнүң кол угаамышкынарында ил-гер көзүлгөн. Совет эртемниң оккур хөгжүдөзүн бистиги чуртувустун камгаларын аргалын улам быжылгаарына, тайыныны, депшилгегеи хө-рөгөзү бараан болуп турар деп хуралды докта-алды чүгүлалал демдеглээн. Партияны болгаш совет улустун бедик бузуренин шипчилер, ком-мунизм тургузарыга боттарынын төлөптүг угу-гууун кириер дээш, эртемденнөр бүгү чүгүл-ларын кылдыр деп ол документте түдөл кылдыр чүгүлалал. (СЭТА).

Понедельник санында-ла

Партия чырыдышыкының бо өөредилге чылында Бай-Тага районда «Тээл» совхозтун Кызыл-Дас салгырында по-литиктиг ийи эге школа ажылдап турар. Бо школаларда иштисе-биле 66 кижик өөренип турар. Олар коммунисттер, ком-сомолчулар, активчи түдүжүлөр болгаш малчынар.

Школаларың пропаганда иштери Б. Очур-оол, М. Хуруе, Т. Донгак олар кичээлдерни понедельник санында организа-стыг эрткирлери туралар. Политиктиг эге школалар програм-мада көрдүнгөн темаларында ажаада, кичээл санында дашты-кыда болгаш иштикте болушкуннар дугайында инфор-мацияларын дыңнап келген.

Ийи школаларның кайсы-даа ам үдө СЭКП-ниң XXIII съездинин, материалдарын ханызы-биле өөренип, кирипкен болгаш съезд материалдарын өөренип эгелээни-биле холбаш-тыр дыңнакчыларның кичээлге илгекчиги сонургалы улам бе-дөөн.

Д. ДИЛГИЖЕК.

АЖЫЛ-АГЫНЖЫ ЁЗУ-БИЛЕ

Часны хову ажалдары агро-техниктиг төлөлдөргө дүшүтүр чорутарын чүгүлалал кээр сорул-га-биле Барыш-Хемчин районун ажал-агыйының механизатор-лары, таравчылары болгаш чор сугга-рычылары боттарының чөвүлө ху-ралына чыгып келгенер.

Бо чылы районунуң дөвөзүр-гө-ле таравчылары сугат чок черлерге чорударын эвээжэди. Сугаттыг черлерин ажалдары чүгүлалал «шек-позорилерин» эвес, районун бүгү ажал-агыйының чүгүлалал сорул-галы деп хуралды кирипкелери он-залар демдеглээн.

Районун ажал-агыйының ме-ханизаторлары болгаш таравчы-лары чакыс хову ажалдарын органи-застыг эрткирлер дээш, бедик күш-ажылчы көдүрүшкү-биле ажал-агый кирипкелер. «Шекпозор» сов-хозтун Ыла-Тей салгырының ме-ханизаторлары 1400 гектар черин

паштырар. 170 гектар черин ан-дар-га, Ыла-Тейге Аягыт салгырының партия эге организацияны трактор-хоу бригадаларынын туралгалары чүгүлалал кампания үзүлде механ-изаторларга таравчылар кылдыр ор-ганизастал. Ук салгырының механ-изаторлары Ыла-Тейге деп чер-ле 141 гектар черин андарган. Мур-тада ажалдарынын 1200 гектар черин паштырар. оон 284 гектар черин андарган. Механизаторлар М. Ай-оол-оол, Д. Шырпы-оол олар элгер нормалын 110—115 хуу күсүлди, өскөдери мурлап турар.

«Барлык» совхозтун Асы-Барлык салгырының чакыс таравчыла баш-тай кирип бригадаларынын механ-изаторлары сөгүт хүнгерге чедир-ленин-биле 210 гектар черин «ДТ-54» деп тракторлар-биле андарган-вар. Салгыры 60 кижик составтыг

суггарыла эвээзү 13 кезек кыл-ган. Ыла-Тейге Аягыт салгыры олар база онашкан ажалыга кымыл-кай чорутуш илгектип, хүнде хүлээ-лгези 130—140 хуу күсүлди турар-лар. Дорбаш чуукчулар Ооржак Бой-дур, Владимир Павлов олар бригада кежигүнеринын манталыг чедип ап, шугуру ажаллап туралар. Н. ООРЖАК.

Х. КЕСТИКЕЛ.

Ажылчы чоннар төлээлекчилериниң хуралдары

Кызыл

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Национал-дар Советинге сонгулда талазы-биле док-тула округтарынч талазы-биле ажал-агый чоннар төлээлекчилериниң округтар чөвү-лө хуралдары Тыва республиката май 4-те эгелээн. ССРЭ-ниң Дээди Советинге сонгулда белектерлер СЭКП-ниң XXIII съездинин шиптирлерин бүгү совет улус күсүлди кирипкен, беш чылың баштай-гы чылыңын бирги кварталы өөрүчүгү түндүлери берип турар үдө политиктиг уагү көдүрүшкүлө чорутуңу турарын чөвүлө хуралдарга илеткел кылганнар демдеглээн. Тыва АССР-ниң колдз ажал-агыйының ажал-агыйчидери бирги кварталда күрүңге эг, сүт саарынын планнарын амыр күсүткен болгаш үзүл-гүр бузургалар, транспорт болгаш тууд.

организациялары чамдык эки түндүлери чедип алган. ССРЭ-ниң Дээди Советиниң депутат-тарына кандидаттар кылдыр СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүнери эштер Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кирилленко, А. Н. Косыгин, Н. П. Мазуров, А. Я. Пельше, В. В. Погорный, Д. С. Полянский, М. С. Сулово, А. Н. Шелепин, Н. Е. Ше-лест, В. В. Гришин оларны бүгү совет улус үзүсү кандидатар кылдыр дептирленип чөвүлө хуралдар чамдык эг-сөткүлүг дө-көз.

Националдар Советинге сонгулда тала-зы-биле Кызылдын Чөөн таламы № 646 сонгулда округтарынын талазы-биле ажал-агый чоннар төлээлекчилериниң округ чөвү-лө хуралдары Кызылда болуп эрткилээн. Кызылдын пассажиерлер-АТА-ының, элек-тростанцияны болгаш «Кок-Тей» совхоз-ту коллективтерини Кызылдын Чөөн та-

ламы № 646 сонгулда округунун талазы-биле депутатка кандидаттар кылдыр СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүнү эш Г. И. Воронов, Кызылдын пассажиерлер АТА-ының човачызы эш Х. К. Ондарын дептирленип дөкөз. Кызылдын Чөөн та-ламы № 646 сонгулда округуна баыла-дыры-биле боттукчирлар эштер Г. И. Во-роновтан, Х. К. Ондардан дөкөз доктаал-ды чөвүлө хурал хүлээп алган.

Кызылдын Барыш таламы № 647 сон-гулда округунун талазы-биле ажал-агый чоннар төлээлекчилериниң округ чөвүлө ху-ралды бедик көдүрүшкүгө болуп эр-кен. ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Нацио-налдар Советиниң депутаттыга канди-датар кылдыр СЭКП ТК-ның Политбюро ке-жигүнү эш П. Е. Шелест, «Навистия» со-дунуң политиктиг тайыдырлакчызы эш В. Л. Нударовчети Тыва республика-тын АТА-ының, алты заводунуң коллек-тивтериниң нитти хуралдарында дептир-

лени чөвүлө хуралды кирипкелери чамдык эг-сөткүлүг дөкөз. Националдар Советинге сонгулда тала-зы-биле Кызылдын Барыш таламы № 647 сонгулда округуна баыладыр чөвүлө-рин дөкөз эштер П. Е. Шелестен, В. Л. Нударовчети ажалчы чоннар төлээлек-чилериниң сонгулда мурнуңу округ чөвү-лө хуралды дөкөз.

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Национал-дар Советинге сонгулда талазы-биле Кы-зылдын Чөөн таламы № 646 сонгулда округун болгаш Кызылдын Барыш тала-мы № 647 сонгулда округунун талазы-би-ле бүгү сонгулдулары кыйгырылганын округ чөвүлө хуралдары хүлээп алган болгаш округтар талазы-биле бузурткен кижилерин сонган.

Бип-Хем

Бип-Хемини № 651 сонгулда округунун талазы-биле ажалчы чоннар төлээлекчи-лериниң округ чөвүлө хуралды май 4-те Туранның культура бажынынга болуп эркен. ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Нацио-налдар Советинге депутаттыг кандидаты-га дептирленип эштер СЭКП ТК-ның По-литбюро кежигүнү А. Я. Пельше биле Бип-Хемини «Кызыл таравчы» колхозунун даргазы П. А. Астафьевичи кандидатура-зын чыылганнар өөрүшкү-биле дөкөзүлгөн.

«Кызыл таравчы» колхозтун колхоз-туз П. Суринава сас ап чүве чүгүлалал, депутатка кандидат эш Астафьевиче доду тарактеристиканы быртылаан, чонун не-гелди ол шипчилер шылаар дээрин айты-ган.

«Вас» совхозта партия секретары эш Смирнов, «Хадын» колхозтун кежигүнү эш Аймыж, Туранның № 1 школазын башкы эш Арханов олар база-ла деп-шитаргенин бир үн-биле дөкөзүлгөн.

ЧЕДИИШКИННЕРНИ УЛАМ БЫЖЫГЛААР

Болуун хүдээлгэни ас сэтгэлдгид көөрүшү, бедик ийдегил чорутуу, партияны политикай билгирини ёзуунга коммунистерни-дээ, партия кежигүнү эвестерини-дээ кижиздери партия аге организациаларыны ажил-чорудууларыны кол өгөдөө болур деп СЭКП-ниң XXIII съездин айттыкан. Партия организациаларынычтанг массаларыны иштинеги политикти болгаш организациалык ажил денелни улам-на бедикер, чаа беш чыл планын чедикшигниг күүсөдир дээш демисеге амычы чогаларны чогадыкчы идепкейи хөгжүр, оларны күш-ажымыны болгаш амыраа-чуртталганын байдалын өскөдөр дутуунда доктаамал сатыш салыр хуушталганы.

Бистин колхозуустун партия организациалары ага өгөдөөлөрнү ууруга болдурган, СЭКП-ниң XXIII съездинин шийтпирлерин, чаа беш чыл планын амыралга чедикшигниг боттандырар талам-биле ажилдарыны сыедиге белеткег хуушталганын кештерип агаар. Колхозтун ажил-агий, культура хагажууларын беш чыл планын чедикшигниг агаар денелден тура кийүсери—сыедиги Директиваларын боттандырып агаар денелден ол болур дээрин чога тайылгылаан бис.

Чон соругазын аки билгенин дерек кырында аки ажил-биле балыткан. Колхоз чаа беш чылды аки агаары бо: бирги кварталда күрөсө калза ажил-агий продуктуларын — этти садырны 102 туу, сүтү — 145 хуу күүсеткен.

Ол чедикшигнери чылдын ийги болгаш оюу дараадагы кварталдарында улам быжыгалаан болгаш өскөдөр деп күтүп-чүтүр-биле артык ажил-ишчилери ажилда турар. Партияның XXIII съездинин шийтпирлерин пропагандалар, ол шийтпирлерин амыралга боттандырып чонкуу бугу күнтерин болгаш энергияны эвеледери талам-биле партияны ажилына пропагандалар, агитаторлар болгаш коммунистер, комсомолчулар, культура-чырымышкын албан черлерин ажилдакчылар, хей-нигити организациалары мөнү-биле дузалажы кирипкен.

Съездинин материалдарын чога тайылгылаар ажилда бо хууштерде ол аки белеткедиг 22 коммунистер болгаш 18 комсомолчулар хаара тутунган. Олар чүгө аас агитациаларны эвеле, а кеску агитациаларны күштерде берген. Часкы хову ажилыны тургаларында үш партбөлүктөр ажилдап агаар. Чүгө хову ажилында колхозтун бугу коммунистериниң 20 хууу кирген.

Билеттерлер, хана солун, агит-хуудулар, көргүзүг болгаш күндөлүл сабыралары, лозуннар, плакаттар кижилерин күш-ажыкчы чорукке кийгилер турар. Четтереге уур демисел баа-ла күштерде. Колхоз бугураагына киржиринден оспа-сыраар, хей-нигитини салгыта-чуртун үрээр кижилерин «Крестиде» болгаш агитхуудуларга, хана солунга шүтүмчүлээр.

Пропганда болгаш агитация ажилдарына идепкейлиг кирип турар эштер Константин Ламдын, Хертен Тараа, Инна Сат, Сат Бюрю, Ольга Тоорук, Оуус, Соруга, Пачен-оол

болгаш оон-дээ өскөлери онзалан демделдери күтүшчиг. Шахмыг эт-күт-чинг, шыгчы сөстүг сурталачыларын чон хүдүлээр болгаш оларны тайылгыр ажилын аки күш-ажыл-биле харылап турар. Чон соруга-биле билгенде, ону мааыла күүсөдир деп чүбө черле шыгчы.

Кайгамчык күш-ажыкчы болгаш маадырды чорутуу көргүзүг турар кижилерин хей-биле адал болур. Хайжулардан Бегзи, Адал-оол чүе хойга олаштыр 111 хураганын, Донгак Сундуй-оол—108 хураганын алган. Монгуш Лопсан-Доржу, Сарылар Баймырты, Боржак Очтаа болгаш оон-дээ өскөлөр үстүндө мур-накчыларга улаа-дараалажы туралар-Кижилериниң шык шыгчы күш-ажыкчы колхозтун нинти чедикшигнери эстүрген. Коммунистер Жаандыка баштаган хойжу бригада нинти-ни-биле чүе хойга-на 105 хураган мейди камгалап алган. Артык-дан бугу хойжулары 2332 хойдан 2277 хураганын аам чүе хойга-на 98 хураганын алган.

Саанчылар болгаш сүт-бараан фермаларыны аразында чарышты база организациалар бис. Апрельдиң баштайгы он хонунда ол чарыштык тилекчи ушкун сүт-бараан фермалар болган. Май 1-ниң байрлалында алдар болдурган чарышка артык-дан түнелди-биле бирги сүт-бараан ферма (артык-дан Монгуш Адыл-кыс) тилекчи болуп үгөш, колхозтун баштаар черини, партия организациаларын шийтпир Кымал тутун акиа шааналы-биле кады алган. Ол ферма күрөсө сүт садырнын чарык чыл оонадагы күүсөдир чоок-шулай берген.

Колхоз аам күрөсө сүт садырнын чарык чыл планын 76 хуу күүсөдир алган. Эрт садырнын талам-биле түнелдиге баа-ла багай эвеле. Ийги квартал планын хуусаа бетинде күүсөдир. Ам 40 амык шарыкчыларын семирит турар бис. Ол бугу шүтү-ла бистин Май 1-ге күш-ажыкчы белеткен.

Бо чылын бистин тараажыларыны сугаттыг черини гектарында 20 центнер, сугат чок черини гектарында 10 центнерден агаар эвеле дүжүг өстүрүп амырын хүлөнгөн.

Бистин туудуужуларыны тууду ажилыны программанын багай эвеле күүсөткен: 2000 кубометр тууду ажилы, 700 кубометр тууду ажилы белеткен. Уучуу арга-биле 5 чуртала бажынынын, малчынар-га 2 чунар бажынын, 200 бааза, кирер калаанын халаан тутарын дооскан. Оон ыңай даш-биле ийи аал шийи чуртала бажыны тутуу дооскан. Ам туудуужу беш эвеледир ажилдап турар.

Партияның XXIII съездинин шийтпирлериниң сурт кирип чагынналган колхозтун ажил-ишчилер чаа беш чыл планын бирги чылды ажил-агий планынын бүтүн күүсөдир шыдаар дээринге идеген болур.

СЭКП-ниң XXIII съездин атыг колхозтун партия организациаларыны секретары. Чоон-Хемчик район.

Чазбир бир чыл мурунда, 1945 чылдын майда, Совет чазыкты шийтпирини ёзуугар бистин чурту-вуса радио Хуну чыл саанында май 7-де демделген эртерин турар кылдыр доктаадып тургускан.

Партия болгаш чааа Радио Хуну доктаадып тургускан, оон-биле чонкуу коммунистер кижиздигиниң херээге, улаа ажил-агийыга, бистин чуртувустун камгалаар күчү-аун быжыгалаарына радионун уауу ужуу-дузанын бедик-биле үнелген өргөсн ол болган.

Бо чылын Радио Хуну совет улаа кайгамчыктыг дээде демделген эртерин, коммунистер тургузырыны чаа уе-чааа болур партияның XXIII съездинин шийтпирлеринге сурт кирип, оон-биле чеге-сегет-тинген журажык турар.

СЭКП-ниң XXIII съездинин шийтпирлериниң радио болгаш телевидение хун бүтүгдө ажил-чорудууларын дайымын программанын болур. Ынчангаш сыедиги шийтпирлерин пропагандалар, ажилчы чондары ол шийтпирлерин боттандырыпче мобилизациалары — бистин эң чутула, кол соругааы ол.

Бистин чуртувуса радиодамчы-дагызыны үндөлөкчон В. И. Ленин болган. Совет эрге-чагырга-ны тургузынган баштайгы хууштерде болгаш партия болгаш Совет чазык чутула декреттерин болгаш доктааларын чонга дыңда-дырына радиону ажилдап турган.

Радио болза пропаганда болгаш агитациаларны күчүгүг чепсө болур деп чевен В. И. Ленин баш бурунгар коргон. В. И. Ленин радио апаратарын чогадып кылмын турган совет эртемденериниң, кижилериниң ажилын салгыч човач-гыры-биле хайлааран, оларга эрге-жог чутула боттуг дузалажыкчы чедикшиг турган. Оон амында радио-техника шалыкыны-биле хөгжүп, чаа-чаа ажилдыкшынар-биле дол-дунган.



Партияның XXIII съездинин шийтпирлериниң сурт кирип чагынналган колхозтун ажил-ишчилер чаа беш чыл планын бирги чылды ажил-агий планынын бүтүн күүсөдир шыдаар дээринге идеген болур.

Амгы уеде Совет Эвеледиги чонкуу радиодамчыларын чүтө Мо-сквалдан дыңнап турар эвеле, хары республика, край, область, район тонтеринден баа доктаамаа дыңнап турар. Радиодамчыларын СЭКП-ниң улаустарыны 60 дылдарында болуп турар. Топ радионун дамчы-дагыларын нинти хемчээл бир хонукта 136 шак чедип турар, а чер-черде радиодамчыларын хонукта 849 шак чеккен.

Россия—радионун төрөө чурту. Оон-биле кыды телевидение база бистин чуртувуса баштайг тымак-тымак совет улаа чоргаарзын эргелген. Петербуртунг технологтуг институтун профессор оуус эртемден Борис Львович Розингичи кижиздигиниң сурт чегириниң илдергейдеп турар. Ол эртемден XX чүе чылдарын бугууула-ла телевидение талам-биле ажилдыкшынар-ны кылмын агаар. 1911 чылдын май 22-де Б. Л. Розинг болуун чогадып кылмын алган туекай аппаратура-биле дуржула коргускен. Делегей-ге бир дугаарында болган телевидение дамчыдыганы ол болган.

1931 чылда москвалар баштайг дуржула телевидение дамчыдыганын коруп эгезген, а 1938 чылда Москвалың болгаш Ленинградтын телецентралары ажилдап кырген.

Он чыл бурунгар бистин чурту-вуса 12 теледидеялар ажилдап турган. Амгы уеде боттарыны дамчыдыганын кылмын турар 123 теледидеялар, 400 хире кызы-бур-чуу чуртуг ретрансляторлар бар болуп турар.

Топ телевидение дамчыдыганын 10 эвеледиги республика-ларын чуртталганын доктаамаа көөр аргалыг апарган.

1966 чылдын январь 1-де байдал-биле Совет Эвеледиге 15 миллион теледидеялар салаткын турган. Чаа беш чыл планын ёзуугар чонга 30 миллион радиоприемниктерин болгаш радиолары, 27 миллион те-

левизорларын садыр кордунген. 1970 чылда СССР-ге 40 миллион теледидеялар бар болур.

Москвада Бүтү-эвеледиги теле-центрин амгы уеде тууду турар. Оон суургалыны бедик 520 метр болур. Октябрьдиниң социалисттик Уауу революцианың 50 чыл оюнга уткуш-тур ол тууду колхозтун ажилдап кырген, а 1968 чылдан эгелен оон телевидениениң өңүг дамчы-дыгалаарын кылмын агаар.

СЭКП-ниң XXIII съездин радио болгаш телевидениениң мурунга хүдүлүг болгаш харымаалажы со-ругалыг салган. Радио болгаш теле-видениени дамчыштыр совет улаа чурттуг иштине болгаш дагыкыда болуушунуулар чаа чүтүлери, партияны, күрүснүн болгаш хей-нигити ажилдакчыларын, эртем-денерин чуталаарын болгаш алет-кедери диннап баа коруп, чурту-г эң дээр театраларын шпале-ри-биле, чечен чогаалды болгаш уран чүтүлүг эң эки дөжкөдери-би-ле танымж ап турарлар.

Бистин радиону болгаш телеви-дение чонга бараан болуп, оон ёзуугу улауучи илдерин баа берген. Радио болгаш телевидениениң ажи-лыга хей-нигитиниң калбак илдер-ини ажилдакчыларын, комсомолчу-ларын, түсөй эртемденериниң хун са-ныда кези турар чагааларында тургустууп турар.

Эртен 1965 чылда радио дыңна-чыларында 4469 чылдарын алган бис. Бо чылдын эртен дорт айла-рында 1931 чагаа келген. Оон аны-да микрофон дамчыштыр чүе-чүе муунакчылар, кезде ажил-агийы болгаш улаштыруу түсөй эртем-денер, партия, совет, комсомол ор-ганизациаларын ажилдакчыларын чүе чуталаан, байлак дуржуага-ны сөзүп турарлар.

СЭКП-ниң XXIII съездинин пар-тияга, радио болгаш телевидение журналистерини күш-ажымын партияга бедик үнелген агаар. Ол үнелген болгаш идепкейи телепити болуу бистин ыдыктыг хүдээлгени болур.

САННАР БОЛГАШ ФАКТЫЛАР

Совет Эвеледи — радионун болгаш комсомол көрүшүмүнү чурту. Май 7-ни — радио хуну совет улаа калбаа-биле демделген эртерин турар. Кайгамчык улау ажилдыкшы болур — радионун чогаалын тургус-кан улау оуус эртемден А. С. Попов-тун ады-биле ук байырлап ханы холбашкан.

Ленин радиону саадын болгаш кылдыг кызылгар чок солун-дур деп алаан. Шаанда Россияга радио кол-дуула-ла флотка харылаанын чепсө бооп келген. Совет эрге-чагырга-ны баштайгы хууштеринде эгел-деш-ле, радио дүрген хөгжүдөөн алган. 1918 чылда баштайгы радио-техниктиг эртем-ишчиле төвү — Нижегородунг лабораторияны тургускан. 1921 чылда Москвага баш-тайгы радио ажилдап эгезген. 1922 чылда Москвалың радиодамчыла-та станцияны тургустунган.

1965 чылда Совет Эвеледиге 5 миллион радиоприемниктерин бол-гаш радиоларын саткан. СССР-де шүтү 80 миллион радиоприемни-ктер болгаш радиодамчылаа то-калары бар. Ынчангаш радиону 150 миллион кижиздиги диннап турары ол-дур. Дамчыдыганы хун бурр элген

Бистин радиодамчыларыны-тыг дыңнакчылары хой, оларның негеден бедик. Амгы уеде респу-бликада 30 муң хире радиоточалар болгаш радиоприемниктер бар бо-луп турарын чуталаарга-ла радиону дээрин билдингир апар. Оларны аштындыр дыма хейи радио дамчы-дыгалаарына өскөдөрлөп, коруу-потенциаларын авторлары болуп турар.

Радиокomiteттин түс-түс редак-циаларыны чанында штаттан даш-наар активтен тургустунган чову-ледер биске уауу дузаны чедирип келген. Оларның кижиздиги радио ажилдакчылары-биле кыды редак-циаларын ажил пазыларын, ажи-ды дамчыдыгалаарын коруп, бот-тарыны саналарын баш сүмө-сүмө билгирини турарлар. Бистин хой садыг билгириниң иштине де-ветсирини эртемденерини кан-диди И. Кимал-оол, «Кызыл ту-дуг» тууду эргезиптиг ажилчына-ры Саидан, Донгак Чүдүлү-оол, Улау-Хем районунг Жданов атыг колхозунун кежигүнү Сундуй-оол, республиканың амы-чөм улаштыру-нун эргезиптиг кол ишчелери С. Д. Кызыл-оол, Кезде ажил-агий ми-нистерствонун зоотехник А. Т. Тю-тин, автоаппарат эргезиптиг ажилдакчы Ф. Крутовой болгаш өсө-дөө идепкейлиглер хой.

Хой садыг, бедик мергезилдиг активтен дашып турган, радиодам-чыдыгалаарын солун болгаш ханы утка-шыкыры кылмын болуушунг бугу-ла аргалары бисте бар. Ынча-ла-даа калмык таварыгалаарла ча-гаалары болгаш куду шынарлыг дамчыдыгалаар база эртин турарын бот-шүтүмчүлөдиг ёзуу-биле дем-делдээр херек.

Амгы уеде республиканың радио-комитетиниң кол кезгөдөгү пар-тияның XXIII съездинин шийт-пирлерин пропагандаларына, чаа беш чыл планын чедикшигниг күү-сөдир дээш ажилчы чондарыны де-мисеин долзуу-биле көргөзүрчө улаанган. Бо чагай херекке рес-публика радионунг коллектив бол-

гаш районнарны радио дамчыды-галары редакциялар боттарының толентиг уауун кишпер.

Ам удааа Кызылга чаа телестудия ажилдап кырген. Ол болза рес-публиканың культура амыралына-га чутула улау болушкун болур. СЭКП-ниң XXIII съездинин ажиты-гын хуну таварыштыр телестудия баштайгы шенелде дамчыды-галар болуулаан. Телестудияны ук дамчыдыгалаар багай эвеле бол-ган.

Кызылдын чуртталганын ботта-рының бажыларынга оураа теле-зорларын аң-тук эртемденер Ленин дугайында документалдыг кинолу, партияның XXIII съездин-ин ажилдап турганын көргүсөк телефильм, концерттерин болгаш уруугаа дамчыдыгалаарын көөр аргалыг болганнар.

Телестудия ажилдаа кыргы ажилдап бээр, кызылчылар бол-гаш чон-канын чутуулар боттары-ның телезорларын апарып-рындап чуртта болгаш дагыкыда чаа болуушунууларын, Совет Эвеле-диге сураагыг коллективтериниң концерттерин, Москва, Ленинград болгаш өсө-дөө хоорайлары те-атраларын шпаларын, лекциялар-ны, биседаларын, эртем болгаш тех-ника, медицина болгаш уран чүтү-талам-биле дамчыдыгалаарын, ки-ноларын доктаамаа көорер.

СЭКП-ниң XXIII съездининге пар-тияга, радио болгаш телевидение журналистерини күш-ажымын партияга бедик үнелген агаар. Ол үнелген болгаш идепкейи телепити болуу бистин ыдыктыг хүдээлгени болур.

Н. ШИРИНЕЙ, Тыва АССР-ни Министр Чувашиниң чанында радиодамчылаа болгаш телевидение талам-биле комитеттиң даргазы.

ХЕРЭЭЖЕННЕРГЕ БУДУН

АЖЫН ЧАГАА

«Барык» совхозтун дирекция (черинге). Совхозта Аксы-Барык, Көндөлү, Бижиктуу-Хал деп үш салыр бар. Ында ажил кылмын шийдир уруугу и-херээженериниң саны барык күч амык. Ол хирегинде-ле салбыралың планчы ажилдарын колхозтунда-ла эр кижилерини кылмын чачыла болган. Чыдаагыны мөдөлгө Совхозтун салбыралыга чыл саанында аки тууду эгелээр дээшле ону кылаан, апа-ла сеткал чаксарар олашкын кылмын каал турарында. Оон каравы-биле салбырларда дыка хей-херээжесинер совхоз бугураагынын койм-доа айдырларына кирчир аргызы чок болган.

Ал хуушкы херээжен чонга тааржы ажилдары организациалары турары баа-ла чепсег. Ыр эвеле түс-түс салбырларда доктаама ажил чок, апаа алуур турар и-херээжесинери бугураагыне шүтүрүп хаара тудор болза кайды хире улау күш болуу дээш-дир?

Совхозтун эң чүгө салбыры Аксы-Барык болуп турар. Чылдын кай-даа сезонго үстөндө херээжен чонкуу ажил-агааа киргелген жымда өскө салбырлардан дыка кышкык. Оон ужурунда аралаар чорукка хан-дык, моралы талам-биле бугулар херээженер база бар. Чыккы кылдыр Б. Серен, О. Шык-Сар оларын адаарла-ла чедир. Ол хуушкы херээженер бөлүмүр, түсөй келээр өзү барымдаалан эртин турар апарган.

Ынчангаш салбырларда и-херээженерини таарымалыг ажилдарга ху-воол, уруугар ажилдерини түдүс-суурун эгелээр ажилды организациаларыны үзүп келбээн бе?

Барык-Хемчик район.

Ажыл-ишчи кыс

Уауу кара чаштыг, каттыра-чкан каркырамы комсомолчу Кара-Сал Районын ажил-ишчи, адым-чову «УТКА-ның 25 чымы» совхозта билбес кийи хопар. Ол Иштин-Хемчик коммунистери күш-ажыл фермазында бызаа ажаакчызы.

Беш чылдар мурунда Рая совхозтун муунакчы тракторын Кара-Сал Серо-биле ол-бүлө ту-дуп, чараш-чагай чуртталганы бызаа ажаар ажил-биле эгезген. Анык ишсе чаа амырал сол-дунда болза, хүдээлген ажилы күшүгү болгаш болганчон-ла чор-дыктыра бар. Чамдыкта бызаа ажаар ажилдап үнүп ал кор деп Серо эчелен-дээ турган. Рая алаа дорт халык бербейн, өөрү-биле сүмөшкөн. Олар Ранын чемелеп, «авакка чагыртм бээр»

ге каймы болур, чараш амыралды күш-ажыл-биле тургузар ужуруг» деп тайылгылааннар. Ынчангаш бызаа ажаакчыны коммунистер Татьяна Петровна Зотовага ону ап кылмын берген. Ол мал ажилыга ону өөрлөп, болуун арга-дуржуулаан чал-сар арамында-ла чуталаан, чам-дык чүмөлери хон-биле алтын, Ранын улаа-ла чай чок кылмын дурга берген.

Кезжон чемелерге тонген, бызааар шүтүг уууг-биче айлы-биле калкыларга тургустунган. Татьяна Петровна чамы дым-танымры-биле Ранын чорудуккан. Ол кедип турган сапогун, хала-дын жуугалар, соуу кеттигин алган, бажымынга чедип келер-ге, Серозин фермага егирен сөөрт-кеш, чаа келген, ол олаан, пена-ка аксылда орган. Олар баштаган чыл, шай хаймыдыркан поган саккымын кыжар хаймы бээр манын олурганнар.

Шай бедик. Оларның омак-сег-га, каткы-чутуааы улаа-ла деп-ден, канчаар ажилдап хүдээлгени база хооректи, чеменири-биле бедиктеги бергенер. Шажаанда шайын амааан, Рая алгыра бер-ген.

— Шайның дууу хоран-па! Сен дус кадым бе?

— Кадыс бол бе, а сен база каапканың оо бе?

М. БИЧЕ-ООЛ, Улау-Хем район.

ТОЛЕНТИГ НЕ

Бистин Кур черин «Тилеелге» совхозтунда ажил-ишчи, хей-нигити ажилды херээженер агаар. Оларын аразында Кара-Сал Районын ажил чоругаал-биле алап болур. Ол 1987 чылдан бугу партия кежигүнү. Ону уруугары-ның кижиздигиниң конуш эки дөш чон уругу чыккан.

Улау огу Валерий Дарка Кивен-тин Фрунзе атыг команда-техниктиг училищени тергалы эки доос-кан, ам Украинада ажилдап турар. Уруу Мария Кызылдын башкы учу-лищени дооскан, ам кур чер шю-лазыны эки батмаларыны бич-бич, идепкейлиг комсомолчу, Чоон-Сибирини культуру институдун театр-режиссер салбырын бот-өөрлөдөгүсү лынакчыны, хей-мер огу Кок-оол Совет Армияны хууштелдиге, политикти болгаш дайыкты белеткедиги тергенин, ол дээш чоотта чаа ала-ишениң аалды-га шөлөнгөн чораш барган.

Кара-Сал Кызылынева чүгө эки не эвеле, совхозтун муунакчы ажилчыларынын бирөөн. Кылаас, тутуула-ла ажилы чок. Шагын кы-ды-лаа үлөргөндө хууууа амыр

дымын бодан олурбас. Күсүк дүжүт үстөндө тош паца, сиег келдөө-лүгнү үстөндө шөлөргө ажилда-ры, мал олошпаларын эгелей бер-генде салгыштык чоруттары чык-кыл болган.

Кара-Сал Дараа баадуу-ла ком-мунист мөзүлүг, партияны кандыг-да даалгаларында ойталаас, бо-дуну хүдээлген ажилыга кызы-

мак, биче сеткилдиг, бодуун кижиз-дигиниң суурун бүтү чолууну ону хүдүлүгүн, ол бичи-чаштары-ның «чыгын-ааы» динири тавар-лыга эвеле. Шына-ла шак кылдыг толентиг не дугайын канчаа черле мактавас боор!

Б. ОНДАР, Талды район.

БИСТИН ХЕРЭЭЖЕННЕРИВИС

Совхозтун экономика-ны хөгжүдөөгө, культу-разын бедиктерге херээженер улау күш бо-луп берген. Иламын СЭКП-га обкомуну бешки пленумунунг док-таалы күүсөдир тала-зы-биле хей ажилдарын кылган. Бугураагында бугу-ле айдырларды муунакчы шолбоннар илдерин кылашкан.

Чон ортууна агитаци-салыгы ажилдары

Ондар Норжукчаа, бы-заа ажаакчыны Монгуш Чечекмаа, хуураан ка-дарчыны Монгуш До-дугаа, хойжу Куулар До-дугаа, бригадаир Ондар Хууар аларга чоругаал-кып турар бис. Олар боттарыны кызымаккай күш-ажыл-биле, ажи-төлүмү эки кижиздиги-ге-биле, хей-нигити ажилды идепкейи-биле конуш бедик күндүк-те-лик каалап алганнар.

Бистин совхозтун хер-ээженер ажилдарының каваткымын болгаш культураның сурталачы-лары болуп, шак ыңчаар чурттал, өөрлөп, ажил-дап турары кыжар өөрү-чү эвеле боор. Ол дээр-ге и-херээженериниң ёзуу-ла алдары бол-ган аас-кежи шыка-жыл!

С. МОНГУШ-ООЛ, Талды районунг «Тилеелге» совхозу,

Калбак-Хадының хойжулары

Калбак-Хады бо ын-чаар бистин «Улау-Хал» совхозтун Хайыракан салбырының 5 кодан хойжулары кыштады-амыс. Совхоз бистин тергени эки чурталаа бажыныры-биле бол-гаш хойларын деген, чаа калбаар, мал чен-чон алаан чон чыл улаштыр хой малдан келдир-ганын ажилдап бо чылын конуш хур кыш аштымыс.

Бистин хойжулар СЭКП-ниң XXIII съездинин чедикшигниг ужуражыр дээш чары-мышал, малдын чаш толуун алыр талам-биле эки түнөлдөргө болганнар. Чаш то-алыр талам-биле ху-дээлгени күүсөдир кыж бистин аразында чок.

Мөөк кодамында шү-түг 290 төрүүг хой бар. Оларын 314 хураганын менди доруктурган бис, амык 100 хойга олаш-туу болганмыда, чүгө хой ажал өстүрөй-би-ле кызыгаарымай, салбыра парти-организациалың даал-кыны ёзуугар калды-ры-биле чечке халдыр-ганын ажилдап бо чылын конуш хур кыш аштымыс.

Бистин хойжулар СЭКП-ниң XXIII съездинин чедикшигниг ужуражыр дээш чары-мышал, малдын чаш толуун алыр талам-биле эки түнөлдөргө болганнар. Чаш то-алыр талам-биле ху-дээлгени күүсөдир кыж бистин аразында чок.

Берген сөзүвүстү күүсө-дир шийдир-лаа бис. Ленинни Коммуни-стер партияны кежигү-нүн баштайгы чорут-тарына баа берген. Ол баштайгы чоруттарына баа берген. Ол баштайгы чоруттарына баа берген. Ол баштайгы чоруттарына баа берген. Ол баштайгы



